

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/364/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2714202443
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2714202443.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov Mgr. Jozefa Mačeja a JUDr. Daniela Ilavského, v právnej veci žalobkyne: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpenej splnomocnenkyňou: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanej: L. J., nar. X. Y. XXXX, bytom U., R. XX, o zaplatenie 456,42 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 24. marca 2015, č.k. 5C/158/2014-48, takto

rozhodol:

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa I. žalobu zamietol a II. žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 52 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 101, § 103, § 544 ods. 1 a 2, § 657 O.z. (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov), § 2 písm. a) a b), § 4 ods. 1, 2, 3 ZoSÚ (zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy), § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014) a vecne považujúc nároky žalobkyne uplatnené v tomto konaní voči žalovanej za nedôvodné, pre nemožnosť ich priznania súdom z dôvodu ich premlčania márnym uplynutím premlčacej doby (uplynula dňom 30. januára 2014 a žaloba bola podaná na súde až dňa 17. apríla 2014), posúdiac Zmluvu o pôžičke č. 6054383 uzatvorenú 8. októbra 2008 medzi právnou predchodkyňou žalobkyne - spoločnosťou Consumer finance holding, a.s., ako veriteľom a žalovanou ako dlžníkom (z ktorej si žalobkyňa v tomto konaní uplatňovala právo na plnenie) za spotrebiteľskú (inak typovú, uzatvorenú podľa predtlaču veriteľa), z dôvodu, že na jednej strane vystupuje fyzická osoba - spotrebiteľ (v tomto konaní žalovaná), ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a na strane druhej právnická osoba - dodávateľ (v tomto konaní právny predchodca žalobkyne), ktorá pri uzatváraní zmluvy koná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Zároveň zmluvu posúdil ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na ktorú je potrebné aplikovať prednostne Zákon o spotrebiteľských úveroch a subsidiárne Občiansky zákonník, a počnúc dňom 1. mája 2014 aj ustanovenie § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa, ukladajúce súdu povinnosť prihliadnuť z úradnej povinnosti (ex offa) na premlčanie nárokov žalobkyne voči žalovanej. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil právne poukazom na ust. § 142 ods. 1 O.s.p. (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne plným úspechom žalovanej v konaní, ktorá si však právo na náhradu trov konania neuplatnila a žiadne trovy jej ani nevznikli.

Proti tomuto rozhodnutiu podala včas odvolanie len žalobkyňa s návrhom na jeho zmenu úplným vyhovením žalobe a priznaním jej náhrady trov prvostupňového i odvolacieho konania, namietajúc

nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa a nedostatočné zistenie skutkového stavu, majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci dôvodiac, že na prejednávanej vec nebolo možné aplikovať ustanovenie § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa z dôvodu, že žalobkyňa si uplatnila svoje nároky voči žalovanej na súde dňa 17. apríla 2014 a práve citované ustanovenie Zákona o ochrane spotrebiteľa ukladajúce povinnosť súdu prihliadnúť na premlčanie nárokov zo spotrebiteľských zmlúv z úradnej povinnosti nadobudlo účinnosť až dňom 1. mája 2014. Aplikáciou tohto ustanovenia súdom v konaní začatom pred nadobudnutím jeho účinnosti došlo k zotretiu princípu právnej istoty ako jedného zo znakov právneho štátu, ktorého súčasťou je aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci a závažnému zásahu do majetkových práv žalobkyne (dôvodila ďalej žalobkyňa). V tejto súvislosti poukázala na viaceré nálezy Ústavného súdu SR (nález ÚS SR PL. ÚS 16/95 z 24. mája 1995, PL. ÚS 36/95 z 3. marca 1996 a III. ÚS 348/06 z 8. marca 2011), čl. 125 ods. 1 písm. a/ a čl. 152 ods. 4 Ústavy SR (ústavný zákon č. 460/1992 Zb., Ústava SR). Podľa jej názoru súd prvého stupňa na danú vec nesprávne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka, týkajúce sa premlčacej doby (ktorá je trojročná), nakoľko vzhľadom na charakter zmluvy (úverovej - posúdiac ju podľa jej obsahu) bolo potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka o premlčacej dobe (ktorá je štvorročná), pričom pri takomto postupe (zohľadniac skutočnosť, že premlčacia doba začala plynúť dňa 11. februára 2011 a žalobkyňa podala žalobu na súd dňa 17. apríla 2014) nebolo možné dospieť k záveru o premlčaní žalobkyňou uplatnených nárokov. V tejto súvislosti poukázala na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (2MCdo 3/2011 z 28. apríla 2011, 6MCdo 4/2011 z 27. marca 2013) a rozhodnutia krajských súdov (KS v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/28/2013, sp. zn. 15Co/132/2013, KS v Trnave z 20. februára 2014 sp. zn. 9Co/138/2013 a KS v Prešove z 30. septembra 2014 sp. zn. 9Co/64/2013).

Žalovaná odvolacie námietky nepodala a k odvolaniu žalobkyne sa nevyjadrila.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastníčka konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), prejednal podľa § 212 ods. 1 a 2 písm. b) O.s.p. v medziach odvolania celú vec, pretože od výslovne napadnutého rozhodnutia vo veci samej (napadnutého ako celok - navrhovalo sa zrušenie rozhodnutia) bol závislý i výrok rozsudku o trovách konania, a to podľa § 214 ods. 2 O.s.p. bez pojednávania (pretože tu nevznikla potreba dopĺňania ani opakovania dokazovania a nebol tu ani verejný záujem vyžadujúci si nariadenie pojednávania) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné, pretože rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny. Rozsudok odvolacieho súdu bol verejne vyhlásený dňa 22. decembra 2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Nie je dôvod nestotožniť sa s argumentáciou súdu prvého stupňa uvedenou v odôvodnení napadnutého rozsudku a podporujúcou zvolený spôsob rozhodnutia (a v ostatnom na ňu aj odkazuje), teda najmä na záver o tom, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútneho odchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Podľa názoru odvolacieho súdu, pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť Občiansky zákonník, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Inými slovami, musí z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv Obchodný zákonník celkom alebo z časti ustúpiť nutnej prioritě aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, tzn. aplikácii Občianskeho zákonníka. Normy obchodného práva sú totiž v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov upravených v Občianskom zákonníku a predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti skutočnosť, že s účinnosťou od 1. apríla 2015 do odseku 2 ustanovenia § 52 O.z. bola doplnená novelou Občianskeho zákonníka, vykonanou zákonom č. 102/2014 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základy zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho, tretia veta (s účinnosťou od 1. apríla 2015), podľa ktorej „na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva“. Ide o zásadnú zmenu, ktorá bude mať závažné dôsledky.

Doposiaľ sa na obchodné spotrebiteľské zmluvy v zmysle § 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa vzťahovala úprava o neprijateľných podmienkach. Ide o prelom v pôsobnosti Občianskeho zákonníka vo vzťahu k Obchodnému zákonníku. Podľa tejto úpravy je už bez akýchkoľvek úvah (nevynímajúc aj žalobkyňou citované úvahy nachádzajúce sa v konkrétnych rozhodnutiach, či už krajských súdov alebo aj Najvyššieho súdu SR) potrebné pre zmluvy uzatvárané medzi spotrebiteľmi, t.j. spotrebiteľské aj obchodné zmluvy, použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie Obchodného zákonníka. Zásadná zmena nastáva v dĺžke premlčacej doby. Podľa Občianskeho zákonníka (§ 101) je všeobecná premlčacia doba trojročná, podľa Obchodného zákonníka (§ 397) štvorročná. Na uplatnenie práv zo spotrebiteľských zmlúv bude potrebné aplikovať úpravu v Občianskom zákonníku, teda trojročnú premlčaciu dobu. V súvislosti s premlčaním treba upozorniť aj na nové ustanovenie v zákone č. 250/2004 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. V zmysle novely vykonanej zákonom č. 102/2014 Z.z. s účinnosťou od 1. mája 2014 v zmysle § 5b, ako to správne aplikoval aj súd prvého stupňa, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Vzhľadom na skutočnosť, že k tejto novej úprave v Zákone o ochrane spotrebiteľa niet prechodného ustanovenia, musia túto otázku súdy skúmať aj pri návrhoch, ktoré došli pred 1. májom 2014, teda pri všetkých sporoch v čase ich rozhodovania.

V tejto súvislosti odvolací súd podobne ako Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku z 21. apríla 2015 sp. zn. 3MCdo 14/2014 konštatuje, že v preskúmanom prípade aj bez vyriešenia otázky, či je opodstatnená námietka žalobkyne o tom, že premlčanie práva malo byť súdom prvého stupňa v čase jeho rozhodovania o nárokoch žalobkyne uplatnených v tomto konaní (24. marca 2015) posudzované podľa ustanovení Obchodného zákonníka (a nie Občianskeho zákonníka) je zrejmé, že ak by odvolací súd zrušil odvolaním napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, musel by súd prvého stupňa opätovne vziať na zreteľ § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, pričom by ako „orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy“ bol povinný prihliadnuť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Musel by tiež zohľadniť § 52 ods. 2 vetu tretiu Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Obe tieto ustanovenia sú už účinné a nakoľko právne predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia, vzťahujú sa aj na právne vzťahy založené pred dňom ich účinnosti. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že v prípade zrušenia rozsudku napadnutého odvolaním by súd prvého stupňa (opäť) posudzoval plynutie premlčacej doby podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho by rozhodol tak, ako v rozsudku, ktorý žalobkyňa navrhuje zrušiť.

Pre poriadok je ďalej potrebné uviesť, že zákaz retroaktivity právnych noriem je aj podľa názoru odvolacieho súdu významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty. V tejto súvislosti však odvolací súd dodáva, že nie každá retroaktivita je nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. V teórii a praxi sa rozlišuje tzv. pravá a nepravá spätná účinnosť (retroaktivita), právnych predpisov. Význam tohto rozlišovania je založený na skutočnosti, že pokiaľ sa pravá retroaktivita v zásade odmieta ako nezlučiteľná s obsahom princípu štátu, nepravá retroaktivita sa akceptuje ako prípustný nástroj na dosiahnutie ustanovených a dostatočne významných cieľov verejnej moci.

Pri pravej retroaktivite zákonodarca v novom právnom predpise neuzná práva alebo povinnosti založené právnymi skutočnosťami, ktoré sa ako právne skutočnosti uznávali na základe skoršieho (predchádzajúceho) právneho predpisu. O pravú retroaktivitu ide napríklad vtedy, keď skorší právny predpis so spätnou účinnosťou (s dopadom do minulosti) upravuje vzťahy, ktoré vznikli v minulosti. V dôsledku toho nastáva stav, v rámci ktorého účinnosť neskoršieho právneho predpisu nastáva skôr ako jeho platnosť.

Pri nepravej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúcna prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ

nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúcnosti nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým zo skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí teda nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. júna 2010 sp. zn. 4Cdo 98/2010).

Vzhľadom na vyššie uvedené potom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil ako v časti rozhodnutia súdu vo veci samej, tak aj v časti rozhodnutia o trovách konania, nakoľko tento správne v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. žalovanej ako účastníčke majúcej v spore plný úspech náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že táto si právo na náhradu trov v konaní neuplatnila a taktiež jej žiadne trovy ani nevznikli.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a žalovanej, ktorá mala vo veci plný úspech náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že si právo na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.